

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Гузенко Євгеній Володимирович,
старший викладач кафедри тактичної
підготовки навчально-наукового
інституту № 3 Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
психологічних наук, доцент

ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Однією з найважливіших цілей людства за всіх часів було досягнення все більш високої якості життя та його безпеки. Тому, значення безпеки, її місце у загальній структурі організації життя соціуму й зараз суттєво зростає. Таким чином, найважливішим пріоритетом сучасного життя в цілому стає забезпечення комплексної безпеки особистості, суспільства. Тобто, необхідно спільними зусиллями створити собі безпечні умови життя. Для усунення або запобігання появи конкретної загрози необхідна підготовка всіх керівних ланок і суб'єктів господарювання до відповідних заходів забезпечення суспільної безпеки життєдіяльності населення, змістом якого є реалізація заходів цивільного захисту населення і територій у надзвичайних ситуаціях.

Значну небезпеку представляють техногенні та природні надзвичайні ситуації. Масштабність негативного впливу аварій, катастроф і стихійних лих ставить проблему ліквідації надзвичайних ситуацій та мінімізації наслідків від них у ряд найбільш важливих завдань держави.

Україна переживає етап зростання кількості надзвичайних ситуацій внаслідок антропогенного порушення і техногенної перевантаженості території, що становить загрозу національній безпеці. Рівень національної безпеки держави не може бути достатнім, якщо у загальнодержавному масштабі не буде вирішено завдання захисту населення, об'єктів економіки і національного надбання від надзвичайних ситуацій.

Основна частина перелічених проблем ефективних рішень поки що не знаходить. У результаті виникають надзвичайні ситуації різного характеру, порушуються процеси розвитку

соціуму, суспільству наноситься велика шкода, що відбивається у людських втратах і економічних збитках, дестабілізації системи життєзабезпечення населення [1, с. 5].

В умовах надзвичайної ситуації, при спонтанності її розвитку і найчастіше непередбачуваності наслідків, першочергове значення набуває неухильне дотримання принципів верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. При цьому, суттєво, змінюються ролі і функції основних суб'єктів цивільного захисту, які уповноважені захищати від небезпек населення, території, навколишнє природне середовище і майно, у мирний час, а також в особливий період.

На Кабінет Міністрів України центральні й місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства установи і організації покладається обов'язок здійснювати заходи цивільного захисту, тобто забезпечувати конституційне право громадян на захист життя і здоров'я.

При настанні надзвичайних ситуацій природного характеру, порушується нормальний ритм життя населення, окремих районів або міст, виникає загроза життю та здоров'ю багатьох людей, спричиняється велика матеріальна шкода, дезорганізується робота державних установ, транспорту, зв'язку, загострюється соціальна напруга, зростає рівень злочинності та кількість інших правопорушень. Для попередження та припинення означених негативних наслідків залучаються значні сили органів виконавчої влади, особливе місце серед яких займає Національна поліція України.

Національна поліція України в складі єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного, природного та іншого характеру є функціональною підсистемою охорони публічного порядку, покликаною залучати свої сили і засоби до дій в умовах надзвичайної ситуації та при ліквідації її наслідків у мирний час та в особливий період [1, с. 5].

Отже, виникнення надзвичайних ситуацій об'єктивно викликає появу нових актуальних завдань і збільшення обсягу функцій, що спричиняє зміну режиму функціонування Національної поліції України.

Таким чином, з метою підвищення ефективності варто звернути увагу на проведення спільних навчань з іншими державними органами, що беруть у заходах із ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного характеру, у межах яких відпрацьовуються всі розглянуті напрями діяльності. Розвиток Національної поліції України має бути спрямований насамперед на підвищення їх ролі в боротьбі зі злочинністю та припиненню правопорушень під час надзвичайних ситуацій. Особливу увагу необхідно приділяти підтриманню та підвищенню готовності поліцейських до дій в екстремальних умовах, у тому числі викликаних надзвичайними ситуаціями природного характеру [2, с. 18].

На нашу думку, Національна поліція України здійснюючи охорону правопорядку в надзвичайних умовах, повинні враховувати також обов'язкову, передбачену законодавством, участь інших державних органів у заходах із ліквідації, попередженні та усуненні наслідків надзвичайних ситуацій, відновленні порушеного публічного порядку, нормалізації оперативної обстановки, проявляти ініціативу та розробляти комплексні заходи щодо взаємодії з ними.

Список використаних джерел

1. Дії працівників органів Національної поліції при виникненні надзвичайних ситуацій / [Давигора Ю.І., Молотай В.А., Коломієць О.В., Демченко Ю. В., Кудлай А. О.]. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 156.

2. Кузніченко С. О. Управління органами внутрішніх справ в особливих умовах, викликаних аномальними явищами техногенного і природного характеру (організаційно-правові питання): автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право». Х., 2001.

3. Сабіров Р. Ф. Діяльність органів внутрішніх справ України за умов надзвичайних ситуацій природного характеру / Р. Ф. Сабіров. *Форум права*. 2012. № 1. С. 855–859. URL: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/FP/2012-1/12crfcpx.pdf>.